

Beskrivelse af Fagområdet Audiologi

Fagområdet audiologi hører under det lægefaglige speciale:
Oto-Rhino-Laryngologi.

Baggrund

Medicinsk audiologi er et fagområde indenfor oto-rhino-laryngologi og har været praktiseret som sådan siden etableringen af den offentlige sygehusbaserede høreomsorg først i 1950'erne. Der findes i dag (2013) 10 offentlige audiologiske afdelinger/høreklivnikker. Danske audiologer har bidraget væsentligt til udviklingen af audiologisk måleudstyr og moderne høreapparater. Således er impedans-audiometri (tympometri) eksempelvis udviklet på baggrund af dansk pionerarbejde.

Afgrænsning og definition

Det medicinske audiologiske fagområde omfatter diagnostik, ikke-kirurgisk behandling og rehabilitering af børn og voksne med hørenedsættelse, tinnitus, hyperakuse og i begrænset omfang balanceforstyrrelser. Endvidere er fagområdet involveret i forebyggelse og tidlig opsporing af hørenedsættelse herunder screening af nyfødte for hørenedsættelse. Forståelse af hørelsens fysiologi og viden om konsekvenserne af hørenedsættelse af enhver sværhedsgrad har central betydning. En andel af patienterne (hørenedsættelse som følge af f.eks. otosclerose, kronisk otitis media og andre mellemørelidelser, samt CI-patienter) håndteres i fællesskab med det otokirurgiske fagområde. Det audiologiske fagområde er således ofte involveret i den præoperative diagnostik forud for elektiv otokirurgi. Den diagnostiske aktivitet ved vestibularis schwannom drejer sig om præcis kortlægning af hørelsen samt identifikation af ætiologien og den ledsagende patologi forudgået af screening af patienter med ensidig eller asymmetrisk hørenedsættelse. En andel af børn med permanent hørenedsættelse har samtidigt andre lidelser herunder kombinerede sansedefekter, diagnostik og behandling af dette foregår i samarbejde med relevante specialer. Behandling af hørenedsættelse er for flertallet af patienterne rehabilitering gennem brug af høreapparat og eventuelt høretekniske hjælpemidler. Mange har brug for supplerende foranstaltninger af pædagogisk eller social karakter. Tinnitus behandles hovedsageligt med psykologiske metoder i kombination med instrumentel behandling. Den audiologiske forskningsaktivitet udspiller sig i et bredt felt fra epidemiologi, audiogenetik, screeningsopgørelser til forskning i klinisk intervention herunder behandling med cochlear implant.

Kliniske opgaver

De kliniske opgaver er afgrænset ved ovenstående definition. Fagområdet er medicinsk, men ofte i nært samarbejde med otokirurger, hvor der er mulighed for høreforbedrende operation, indikation for cochlear implant eller knogleforankret høreapparat. Der er

ligeledes nært samarbejde med audiologopæder, ingeniører med flere ved den ikke-lægelige behandling.

Begrundelse

Det vurderes, at mere end 500.000 borgere i Danmark har hørenedsættelse i et sådant omfang, at de vil have gavn af høreapparatbehandling. Prævalensen er stigende med stigende alder, og blandt 75-85-årige oplever 30% hørevanskeligheder. Der blev i 2011 udleveret i alt 120.000 høreapparater med hel eller delvis offentlig finansiering, heraf blev 61.000 høreapparater udleveret fra de offentlige audiologiske afdelinger/høreklinikker.

Udviklingen indenfor det audiologiske fagområde såvel indenfor neonatal hørescreening, cochlear implant, genetisk udredning, samt teknisk udvikling indenfor konventionelle høreapparater og tekniske hjælpemidler har gjort en tiltagende specialisering nødvendig for at sikre den faglige kvalitet.

Organisatorisk og strukturel placering

Fagområdet varetages på de audiologiske og øre-næse-hals & audiologiske afdelinger på sygehusene. De audiologiske afdelinger/afsnit har udelukkende elektiv ambulant funktion. Der er audiologiske funktioner i alle landets regioner. Visse elektrofysiologiske undersøgelser foretages kun på enkelte universitetsafdelinger ligesom udredning og behandling af småbørn er delvist centraliseret. Audiologisk forberedelse og opfølgning af patienter med cochlear implant er i henhold til specialeplanen regionsfunktion og er centraliseret til tre universitetscentre, hvoraf to behandler børn.

I sundhedsstyrelsens vejledning til specialeplan fra 2001 blev det anført, at en audiologisk afdeling/afsnit som minimum skal undersøge 2000 patienter og tilpasse 1000 høreapparater pr. år for at opnå og vedligeholde erfaring og kvalitet i behandlingen.

Personalesammensætningen på de audiologiske afdelinger afspejler fagområdets tværfaglighed med audiologiassistenter, audiologer (tekniske og pædagogiske), øreprotektikere, ingeniører, audiologopæder og psykologer ud over det lægelige personale.

De audiologiske afdelinger og afsnit samarbejder med de regionale høreinstitutter, de kommunale centre for pædagogisk psykologisk rådgivning (PPR) og andre institutioner inden for høreområdet.

De senere år er en stigende andel af voksne patienter med simpel hørenedsættelse blevet behandlet med høreapparat hos private høreapparatleverandører og på klinikker drevet af praktiserende øre-næse-halslæger

DMAS er organiseret som et delselskab under Dansk Selskab for Otolaryngologi, Hoved- og Halskirurgi (DSOHH) og er medlem af Lægevidenskabelige Selskaber (LVS). DMAS har aktuelt (2013) 39 medlemmer. Der afholdes generalforsamling hvert efterår, i forbindelse med et fagligt møde med videnskabelige indlæg fra medlemmerne og inviterede foredragsholdere. DMAS's medlemmer deltager desuden i DSOHH's årsmøder og bidrager med audiologiske indlæg.

Selskabet samarbejder med flere internationale audiologiske selskaber (Nordisk Audiologisk Selskab, European Federation of Audiology Societies og the International Association of Physicians in Audiology).

Lægelig kompetence

Den grundlæggende kompetence i medicinsk audiologi erhverves i speciallægeuddannelsen i oto-rhino-laryngologi, hvori der indgår 6 måneders funktion i en audiologisk afdeling/høreklínik og teoretisk kursus i fagområdet. Den videre kliniske og teoretiske kompetence i medicinsk audiologi erhverves efter speciallægeanerkendelsen gennem funktion i en audiologisk afdeling/høreklínik. Det er yderligere nødvendigt at supplere med en betydelig teknisk audiologisk og pædagogisk audiologisk indsigt.

Fagområdet audiologi omfatter den almene audiologiske udredning og behandling, som varetages af samtlige audiologiske afdelinger. Desuden omfattes regionsfunktioner i forbindelse med neonatal hørescreening og cochlear implant behandling, som kun varetages af enkelte afdelinger.

DMAS har udarbejdet en hensigtserklæring for kompetencer for fagområdet audiologi. Denne tænkes anvendt som idekatalog af speciallæger med speciel interesse for området. Formålet med hensigtserklæringen er at fremme det audiologiske fagområde gennem en beskrivelse af, hvilke kompetencer, der kan erhverves i efteruddannelsen.

Internationale forhold

Der er internationalt forskel på hvordan fagområdet er organiseret. I enkelte europæiske lande eksisterer et selvstændigt audiologisk speciale. I andre europæiske lande danner audiologi sammen med foniatri speciale i communication disorders. I USA har det lægelige en mindre fremtrædende rolle i klinisk audiologi, som især varetages af universitetsuddannede audiologer.

The International Association of Physicians in Audiology (IAPA) er det internationale selskab, som afholder en kongres hvert andet år og udgiver et videnskabeligt tidsskrift. Alle DMAS medlemmer får automatisk medlemskab og modtager tidsskriftet. Mange internationale selskaber og kongresser er tværfaglige, herunder Nordisk Audiologisk Selskab og European Federation of Audiology Societies.

Fagområdebeskrivelsen er udarbejdet af:

Bestyrelsen - Dansk Medicinsk Audiologisk Selskab – DMAS
i samarbejde med

Dansk Selskab for Otolaryngologi, Hoved- & Halskirurgi – DSOHH